

Dział 2. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY I PRODUKCJA SPRZEDANA W 2007 R. W TYS. ZŁ
(ze znakiem po przecinku)

Dział 2A. PRZYCHODY NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW (WYROBÓW I USŁUG), TOWARÓW I MATERIAŁÓW W 2007 R.

Wyszczególnienie		Ogółem	w tym produktów (wytworów i usług) nowych i istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2005 - 2007	
			ogółem	eksport
0		1	2	3
Ogółem (wiersze 2+3 w rubr. 2 i 3)		1		
Produkty (z wiersza 1)	nowe i/lub istotnie ulepszone w skali rynku, na którym działa przedsiębiorstwo	2		
	nowe i/lub istotnie ulepszone tylko z punktu widzenia Waszego przedsiębiorstwa	3		

Dział 2B. PRODUKCJA SPRZEDANA WYROBÓW PRZEMYSŁOWYCH W 2007 R. W CENACH REALIZACJI

Ogółem	w tym wyrobów nowych i istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w latach 2005 - 2007
1	2

Dział 3. NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W 2007 R.

Wyszczególnienie		W tys. zł (ze znakiem po przecinku)	
0		1	
Ogółem (wiersze 02+05+06+07+11+12+13)		01	
Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) (wiersze 03+04)		02	
z tego nakłady	wewnętrzne	03	
	zewnętrzne (zakup usług B+R)	04	
Zakup gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw		05	
Oprogramowanie		06	
Nakłady inwestycyjne na środki trwałe (wiersze 08+09)		07	
z tego	budynki i lokale, obiekty inżynierii lądowej i wodnej oraz grunty (grupy KŚT 1, 2, 0) ^{a)}	08	
	maszyny i urządzenia techniczne, środki transportowe, narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie (grupy KŚT 3-8) ^{a)}	09	
	w tym z importu	10	
Szkolenie personelu związane bezpośrednio z wprowadzaniem innowacji		11	
Marketing związany z wprowadzaniem nowych lub istotnie ulepszonych produktów		12	
Pozostałe nakłady poniesione na wprowadzenie innowacji (nowych lub istotnie ulepszonych produktów i/lub procesów)		13	
Z nakładów ogółem (wiersz 01) przypada na (w. 14+15+16+17+18≤w. 01):	środki	własne	14
		otrzymane z budżetu państwa	15
		pozyskane z zagranicy (bezzwrotne)	16
		pochodzące z funduszy kapitału ryzyka	17
	kredyty bankowe	18	

^{a)} Według aktualnie obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT).

Dział 4. WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ W LATACH 2005 - 2007

A. Czy w latach 2005 - 2007 Wasze przedsiębiorstwo współpracowało z innymi przedsiębiorstwami lub instytucjami w zakresie działalności innowacyjnej? <i>Jeśli tak, prosimy zaznaczyć rodzaje instytucji partnerskich i kraje ich umiejscowienia poprzez wpisanie znaku X w odpowiednich pozycjach.</i>	• tak	1
	• nie	2

Rodzaje instytucji partnerskich		Polska	Kraje UE ^{a)} , EFTA ^{b)} i UE-CC ^{c)}	USA	Pozostałe kraje
0		1	2	3	4
Inne przedsiębiorstwa należące do Waszej grupy przedsiębiorstw	1				
Dostawcy wyposażenia, materiałów, komponentów i oprogramowania	2				
Klienci	3				
Konkurenci i inne przedsiębiorstwa z tej samej dziedziny działalności	4				
Firmy konsultingowe (konsultanci), laboratoria komercyjne, prywatne instytucje B+R	5				
Placówki naukowe PAN	6				
Jednostki badawczo-rozwojowe (tzw. JBR-y)	7				
Zagraniczne publiczne instytucje B+R	8				
Szkoły wyższe (krajowe i zagraniczne)	9				

B. Współpracę z którym spośród wymienionych w części A rodzajów instytucji partnerskich uważacie Państwo za najbardziej korzystną dla działalności innowacyjnej Waszego przedsiębiorstwa?
(Prosimy podać tylko jeden, odpowiedni numer od 1 do 9)

^{a)} Kraje UE: Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niderlandy, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy. ^{b)} Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu (EFTA): Islandia, Liechtenstein, Norwegia i Szwajcaria. ^{c)} Kraje kandydujące do członkostwa w UE: Chorwacja, Turcja.

Dział 5. NABYCIE I SPRZEDAŻ (TRANSFER) ORAZ KORZYSTANIE Z TECHNOLOGII W 2007 R.

A. Czy w roku 2007 Wasze przedsiębiorstwo nabyło lub dokonało sprzedaży nowych technologii?
Prosimy o wpisanie znaku X w odpowiednich wierszach w rubrykach dotyczących krajów, od których zakupiono bądź do których sprzedano nową technologię lub w rubrykach 1 i 2 w przypadkach, gdy danej technologii nie zakupiono bądź nie sprzedano.

Formy nabycia/sprzedaży nowych technologii	Brak		Kraje zakupu/sprzedaży												
	zakup	sprzedaż	Polska		kraje Unii Europejskiej ^{a)}		inne kraje europejskie		USA		Japonia		inne kraje pozaeuropejskie		
			zakup	sprzedaż	zakup	sprzedaż	zakup	sprzedaż	zakup	sprzedaż	zakup	sprzedaż	zakup	sprzedaż	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Licencje ^{b)}	1														
Prace badawczo-rozwojowe (B+R)	2														
Środki automatyzacji procesów produkcyjnych	3														
Usługi konsultingowe	4														
Inne	5														
		Ogółem	Z tego wg krajów sprzedaży												
B. Liczba licencji ^{b)} sprzedanych przez przedsiębiorstwo w roku sprawozdawczym:	6														

C. Z ilu zagranicznych umów licencyjnych^{b)} przedsiębiorstwo korzystało w 2007 r.?

^{a)} Kraje UE: Austria, Belgia, Bułgaria, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niderlandy, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy. ^{b)} Nie dotyczy licencji na standardowe oprogramowanie komputerowe.

Dział 6. WYPOSAŻENIE W ŚRODKI AUTOMATYZACJI PROCESÓW PRODUKCYJNYCH W 2007 R.
(zainstalowane - stan w dniu 31 XII, bez względu na datę zainstalowania)

Wyszczególnienie		W sztukach
0		1
Linie produkcyjne (technologiczne) automatyczne	1	
Linie produkcyjne (technologiczne) sterowane komputerem	2	
Centra obróbkowe	3	
Obrabiarki do metali laserowe sterowane numerycznie	4	
Roboty i manipulatory przemysłowe	5	
w tym roboty przemysłowe	6	
Komputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi	7	

Adres e-mail osoby sporządzającej sprawozdanie - WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby,
która sporządziła sprawozdanie)

.....
(miejscowość, data)

.....
(pieczętka imienna i podpis osoby
działającej w imieniu sprawozdawcy)

DZIĘKUJEMY ZA WYPEŁNIENIE I PRZESŁANIE SPRAWOZDANIA

OBJAŚNIENIA do formularza PNT-02 za rok 2007

Prosimy wszystkie jednostki o wypełnienie formularza w dotyczącym je zakresie

Sprawozdanie o innowacjach w przemyśle dotyczy działalności innowacyjnej prowadzonej przez przedsiębiorstwo w latach 2005-2007, w tym w szczególności nowych produktów i procesów wdrożonych przez przedsiębiorstwo w tym okresie, a także nakładów poniesionych na działalność innowacyjną, transferu i korzystania z nowych technologii oraz wyposażenia w środki automatyzacji procesów produkcyjnych w roku 2007.

Sprawozdanie o działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w przemyśle w 2007 r. zgodne jest z metodologią Community Innovation Survey, międzynarodowym programem badawczym koordynowanym przez Eurostat (Urząd Statystyczny UE).

Innowacje, w szczególności techniczne (technologiczne), są traktowane aktualnie - według najnowszych teorii ekonomicznych - jako kluczowy czynnik wzrostu gospodarczego i odgrywać będą centralną rolę w kształtującej się właśnie nowej fazie rozwoju społeczeństwa i gospodarki zwanej społeczeństwem i gospodarką opartymi na wiedzy (GOW, ang. KBE).

Jednym z celów badania jest porównanie przedsiębiorstw innowacyjnych, tzn. przedsiębiorstw, które w badanym okresie wprowadziły co najmniej jedną innowację z przedsiębiorstwami, które w tym okresie - z różnych powodów, wewnętrznych i zewnętrznych - nie wprowadziły żadnej innowacji.

Prosimy wszystkie przedsiębiorstwa o wypełnienie niniejszego sprawozdania w dotyczącym je zakresie.

Przedsiębiorstwa, które odpowiedziały "tak" na przynajmniej jedno z pytań A1, A2, D prosimy o wypełnienie wszystkich działów.

Przedsiębiorstwa, które odpowiedziały w dziale 1 "nie" na pytania A1, A2, D prosimy o wypełnienie działu 5 i 6 oraz rubryki 1 w dziale 2A i 2B.

Innowacja, zgodnie z definicją przyjętą w niniejszym badaniu, jest to nowy lub istotnie ulepszony produkt (wyrób lub usługa) wprowadzony na rynek w badanym okresie, lub nowy lub istotnie ulepszony proces wdrożony przez przedsiębiorstwo w tym okresie.

Innowacja może być wynikiem zastosowania nowych rozwiązań technicznych (technologicznych) bądź nową kombinacją istniejących już technologii.

Produkty i procesy, których dotyczy badanie nie muszą być nowością z punktu widzenia rynku (w kraju i/lub za granicą), na którym operuje Wasze przedsiębiorstwo, a procesy nie muszą być po raz pierwszy w skali świata lub kraju zastosowane właśnie w Waszym przedsiębiorstwie. Badanie dotyczy produktów i procesów będących nowością przynajmniej z punktu widzenia Waszego przedsiębiorstwa. Produkty te i procesy nie muszą być opracowane przez Wasze przedsiębiorstwo, mogą to być produkty i procesy opracowane przez inne przedsiębiorstwo bądź przez jednostkę o innym charakterze (np. instytut naukowo-badawczy, ośrodek badawczo-rozwojowy, szkołę wyższą, itp.).

W przypadku firm nowo powstałych w badanym okresie, za innowacje uważa się tylko te produkty i procesy, które są nowe z punktu widzenia rynku, na którym działa przedsiębiorstwo. Uwaga ta nie dotyczy jednostek, które powstały w wyniku połączenia (fuzji) przedsiębiorstw już istniejących.

Dział 1. Informacje ogólne na temat działalności innowacyjnej

Badaniami statystycznymi innowacji objęte są wszystkie możliwe stopnie nowości: od produktów i procesów nowych na skalę światową (tzw. innowacje absolutne), poprzez produkty i procesy nowe w skali kraju lub rynku, na którym operuje przedsiębiorstwo, po produkty i procesy nowe tylko dla danego przedsiębiorstwa, lecz już wdrożone w innych przedsiębiorstwach, branżach lub krajach (tzw. innowacje imitacyjne).

Innowacja oznacza obiektywne udoskonalenie właściwości produktu lub procesu w stosunku do produktów i procesów dotychczas istniejących. Mniejsze techniczne lub estetyczne modyfikacje produktów i procesów, nie wpływające na osiągi, właściwości, koszty lub też na zużycie materiałów, energii i komponentów nie są traktowane jako innowacje.

W przypadku produkcji pojedynczych wyrobów na zamówienie, przydatnym kryterium pozwalającym na uznanie danego wyrobu za innowację jest zwłaszcza występowanie w trakcie przygotowywania wyrobu fazy konstruowania i testowania prototypu lub prac B+R mających na celu zmianę jednej lub kilku cech (właściwości) wyrobu.

Innowacje powstają w wyniku działalności innowacyjnej, obejmującej szereg działań o charakterze naukowym (badawczym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym (komercyjnym), których celem jest opracowanie i wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych produktów i procesów. Niektóre z tych działań są innowacyjne same w sobie, inne zaś mogą nie zawierać elementu nowości, lecz być niezbędne do opracowania i wdrożenia innowacji.

Działalność innowacyjna może być prowadzona przez samo przedsiębiorstwo na jego własnym terenie (wewnątrz firmy) lub może polegać na nabyciu dóbr, usług, w tym usług konsultingowych bądź wiedzy ze źródeł zewnętrznych (bywa to określane jako nabycie technologii zewnętrznej w postaci materialnej bądź niematerialnej).

Przedsięwzięcia innowacyjne realizowane są w ramach prac badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych.

Zakończenie prac wdrożeniowych następuje w momencie uruchomienia na skalę przemysłową produkcji nowego lub zmodernizowanego wyrobu bądź wdrożenia nowego procesu.

Innowacje mogą występować we wszystkich rodzajach działalności przedsiębiorstwa, tzn. zarówno w działalności podstawowej, jak i drugorzędnej i dalszych, a także w działalności pomocniczej prowadzonej przez działy sprzedaży, rachunkowości, informatyczne, itp. (np. komputeryzacja działu sprzedaży lub działu finansowego przedsiębiorstwa może być uznana za innowację).

Na innowacje-produkty składają się :

- produkty nowe
- produkty istotnie ulepszone (zmodernizowane).

Innowacja-proces - jest to zastosowanie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcyjnych, obejmujące zmiany w wyposażeniu lub organizacji produkcji bądź kombinacje tych zmian, co może mieć miejsce w wyniku zastosowania nowej wiedzy, a także nowe lub istotnie ulepszone metody dystrybucji zaopatrzenia i produktów oraz metody (systemy) wspierające procesy w przedsiębiorstwie.

Te nowe lub ulepszone metody mogą być wprowadzone w celu wytwarzania nowych lub ulepszonych produktów, które nie mogą być wytwarzane przy użyciu dotychczasowych, konwencjonalnych metod lub w celu zwiększenia efektywności wytwarzania produktów już istniejących.

W procesie **dyfuzji innowacji** nowe lub ulepszone produkty wprowadzone przez jedno przedsiębiorstwo mogą stać się dla innego przedsiębiorstwa nowymi lub ulepszonymi procesami.

W **przemśle odzieżowym** technologicznie nowe lub ulepszone wyroby wprowadzane są głównie w wyniku zastosowania nowych materiałów produkowanych przez przemysł włókienniczy, wykorzystujący z kolei w swojej działalności innowacje-wyroby przemysłu chemicznego.

Skrót PAN oznacza **placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk** (instytuty naukowe i samodzielne zakłady naukowe), natomiast skrót JBR oznacza **jednostki badawczo-rozwojowe**, tj. instytuty naukowo-badawcze, centralne laboratoria, ośrodki badawczo-rozwojowe i inne jednostki organizacyjne działające na podstawie **ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz.U. z 2001 r., Nr 33, poz. 388, z późn. zm.)**, których podstawowym zadaniem jest prowadzenie prac badawczo-rozwojowych na rzecz określonych dziedzin gospodarki narodowej i życia społecznego.

Dział 2. Przychody netto ze sprzedaży i produkcja sprzedana w 2007 r.

Dział 2A

W **rubryce 1** należy podać uzyskane w 2007 r. przychody (bez podatku od towarów i usług) ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów.

Dane zawarte w **dziale 2A wiersz 1, rubr. 1** sprawozdania na formularzu **PNT-02** muszą być zgodne z sumą wierszy 02 i 06 w dziale 1 część I sprawozdania **F-01/I-01**.

W **rubryce 2** wiersz 1 należy podać uzyskane w 2007 r. przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) nowych i istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w ciągu ostatnich 3 lat (tzn. w latach 2005-2007); w rubryce 2 wiersz 2 produktów nowych i istotnie ulepszonych z punktu widzenia rynku, na którym działa Wasze przedsiębiorstwo, zaś w rubryce 2 wiersz 3 produktów nowych i istotnie ulepszonych tylko z punktu widzenia Waszego przedsiębiorstwa.

Dział 2B

W **rubryce 1** należy podać wartość (bez podatku od towarów i usług) sprzedanych w ciągu 2007 r. wyrobów przemysłowych **własnej produkcji** (łącznie z produkcją przekazaną razem z materiałem do wykonania w ramach zlecenia przez inną jednostkę).

Dane zawarte w **dziale 2B, rubr. 1** sprawozdania na formularzu **PNT-02** muszą być zgodne z danymi wykazanymi w dziale 1 wiersz 01, rubr. 6 sprawozdania na formularzu **P-01**.

W **rubryce 2** należy podać pomniejszoną o podatek od towarów i usług wartość sprzedaży w 2007 r. wyrobów nowych i istotnie ulepszonych wprowadzonych na rynek w **ciągu ostatnich 3 lat** (tzn. w latach 2005 - 2007).

Dział 3. Nakłady na działalność innowacyjną

Dział 3 wypełniają przedsiębiorstwa, które odpowiedziały w dz. 1 "tak" w przynajmniej jednym z wierszy: **A1, A2, D**.

Dział 3 dotyczy nakładów finansowych poniesionych na działalność innowacyjną w 2007 r. w ujęciu według rodzajów działalności innowacyjnej (wiersze 02 - 13) oraz według źródeł finansowania tych nakładów (wiersze 14 - 18).

W przypadku braku ewidencji podstawowej uniemożliwiającego wypełnienie dz. 3 prosimy o podanie danych szacunkowych z odpowiednią adnotacją.

Badane nakłady obejmują tzw. budżet innowacji, tzn. wszelkie wydatki niezależnie od źródeł finansowania, bieżące i inwestycyjne, poniesione w 2007 r. na wszystkie rodzaje działalności innowacyjnej, na prace zakończone sukcesem (tzn. wdrożeniem innowacji), nie zakończone (kontynuowane) i przerwane.

Działalność badawcza i rozwojowa (badania i eksperymentalne prace rozwojowe) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy. Działalność B+R odróżnia od innych rodzajów działalności dostrzegalny element nowości i eliminacja elementu niepewności. Obejmuje ona **badania podstawowe i stosowane oraz prace rozwojowe**.

Opracowywanie oprogramowania jest zaliczane do działalności B+R, o ile jest związane z rozwojem (poszerzeniem) wiedzy naukowo-technicznej.

Badania podstawowe są to prace teoretyczne i eksperymentalne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia lub poszerzenia wiedzy na temat przyczyn zjawisk i faktów, nie ukierunkowane w zasadzie na uzyskanie konkretnych zastosowań praktycznych.

Badania stosowane są to prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne. Polegają one bądź na poszukiwaniu możliwych zastosowań praktycznych dla wyników badań podstawowych bądź na poszukiwaniu nowych rozwiązań pozwalających na osiągnięcie z góry założonych celów praktycznych. Wynikami badań stosowanych są modele próbne wyrobów, procesów czy metod.

Prace rozwojowe są to prace, w szczególności konstrukcyjne, technologiczno-projektowe oraz doświadczalne, polegające na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego, do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących materiałów, urządzeń, wyrobów, procesów, systemów czy usług, łącznie z przygotowaniem prototypów oraz instalacji pilotowych.

W **wierszu 02** należy podać nakłady ogółem na prace **badawcze i rozwojowe** (B+R) związane z opracowywaniem innowacji tzn. nowych produktów i procesów, wykonane przez samo przedsiębiorstwo (wiersz 03) lub nabyte od innych jednostek (wiersz 04).

W przypadku jednostek wypełniających sprawozdanie PNT-01 dane zawarte w wierszu 03 w dziale 3 sprawozdania na formularzu PNT-02 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w wierszu 01 w dziale 1 sprawozdania na formularzu PNT-01 oraz dane zawarte w dziale 3, wiersz 04 sprawozdania na formularzu PNT-02 muszą być zgodne z danymi wykazanymi w wierszu 1 działu 2 sprawozdania na formularzu PNT-01.

Nakłady wewnętrzne na prace B+R (**wiersz 03**) są to nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na prace B+R wykonane w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od źródła pochodzenia środków.

Nakłady **wewnętrzne** na prace B+R obejmują zarówno nakłady **bieżące**, jak i nakłady **inwestycyjne** na środki trwale związane z działalnością B+R, lecz nie obejmują amortyzacji tych środków.

Nakłady bieżące są to nakłady osobowe (wynagrodzenia brutto: osobowe, bezosobowe i honoraria oraz nagrody i wypłaty z zysku do podziału; narzuty na wynagrodzenia obciążające zgodnie z przepisami pracodawcę), a także koszty zużycia materiałów, przedmiotów nietrwałych i energii, koszty usług obcych obejmujące: obróbkę obcą, usługi transportowe, remontowe, bankowe, pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, wydawnicze, komunalne itp., koszty podróży służbowych oraz pozostałe koszty obejmujące w szczególności podatki i opłaty obciążające koszty działalności i zyski, ubezpieczenia majątkowe i ekwiwalenty na rzecz pracowników - w części, w której dotyczą działalności B+R. Nakłady bieżące nie obejmują amortyzacji środków trwałych oraz podatku VAT.

Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na nowe środki trwałe, nakłady na zakup (przejęcie) używanych środków trwałych oraz na pierwsze wyposażenie inwestycji nie zaliczane do środków trwałych, a nabyte ze środków inwestycyjnych. Wartość nakładów inwestycyjnych powinna obejmować zarówno nakłady na środki trwałe związane z działalnością B+R, oddane do użytku w roku sprawozdawczym, jak też nakłady poniesione w tym okresie na inwestycje nie zakończone (tj. na przyszłe środki trwałe związane z działalnością B+R).

Nakłady **zewnętrzne** na działalność B+R (**wiersz 04**) obejmują wartość prac B+R wykonanych poza jednostką sprawozdawczą przez wykonawców (podwykonawców) krajowych oraz nakłady poniesione przez jednostkę sprawozdawczą na prace B+R wykonane za granicą.

W **wierszu 05** należy wykazać koszty nabycia gotowej technologii w postaci patentów, wynalazków (rozwiązań) nie opatentowanych, wzorów użytkowych i przemysłowych, licencji, ujawnień *know-how*, znaków towarowych oraz usług technicznych (konsultingowych) związanych z wdrażaniem innowacji (z wyjątkiem usług B+R, których nabycie wykazywane jest w wierszu 04).

W **wierszu 06** należy wykazać koszty oprogramowania [zakup, opracowania (doskonalenia) oraz adaptacji (aktualizacji)] nie sklasyfikowanego gdzie indziej (koszty oprogramowania tzw. zintegrowanego wykazywane są łącznie z nakładami na maszyny i urządzenia).

W **wierszach 07 - 10** prosimy podać, w ujęciu według aktualnie obowiązującej Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT), nakłady inwestycyjne na zakup i montaż maszyn i urządzeń związanych z wdrażaniem innowacji oraz na budowę, rozbudowę i modernizację budynków służących wdrażaniu innowacji (z wyjątkiem nakładów inwestycyjnych związanych z prowadzoną działalnością B+R, które należy wykazać w wierszu 02).

W **wierszu 11** należy podać wydatki poniesione na szkolenie personelu związane z wprowadzaniem innowacji począwszy od etapu projektowania aż do fazy marketingu. Obejmują one zarówno nakłady na nabycie zewnętrznych usług szkoleniowych, jak i nakłady na szkolenie wewnątrzzakładowe. Mogą to być np. koszty szkolenia personelu w zakresie obsługi komputerów związanych z wprowadzanymi innowacjami, itp. Koszty szkolenia personelu związane z działalnością inną niż innowacyjna nie powinny być tu wliczane.

W **wierszu 12** powinny być podane nakłady na marketing związany z wprowadzaniem innowacji. Nakłady te obejmują wydatki na wstępne badania rynkowe, testy rynkowe i reklamę, natomiast nie obejmują nakładów na budowę sieci dystrybucyjnej dla nowych produktów.

W **wierszu 13** należy wykazać pozostałe nakłady poniesione na wprowadzanie innowacji obejmujące przede wszystkim opracowywanie procedur (w tym kontroli jakości), norm, dokumentacji technicznej (specyfikacji), łącznie z testami końcowymi.

W **wierszu 16** należy podać wydatki ze środków pozyskanych od jednostek i ośrodków zagranicznych na finansowanie działalności innowacyjnej. Fundusze pochodzące z pożyczek zwrotnych nie powinny być tu wykazane, natomiast należy wykazać środki z pożyczek, co do których ustala się w odpowiednich porozumieniach, że pod określonymi warunkami, mogą być darowane. Jednostki będące filiami przedsiębiorstw zagranicznych (wielonarodowych) powinny tu wykazać środki bezzwrotne otrzymane od tzw. spółek-matek.

W **wierszu 17** należy wykazać środki otrzymane na działalność innowacyjną z tzw. funduszy kapitału ryzyka.

Kapitał ryzyka (*Venture Capital*, w skrócie VC) jest jedną z odmian *private equity*. Są to inwestycje dokonywane we wczesnych stadiach rozwoju przedsiębiorstw, służące uruchomieniu przedsiębiorstwa lub jego ekspansji.

Private Equity są to inwestycje na niepublicznym rynku kapitałowym, służące osiągnięciu dochodu poprzez średnio- i długoterminowe zyski z przyrostu wartości kapitału.

W **wierszu 18** należy podać wartość kredytów bankowych - krajowych i zagranicznych - przeznaczonych na działalność innowacyjną.

Dział 4. Współpraca w zakresie działalności innowacyjnej w latach 2005 - 2007

Dział 4 wypełniają przedsiębiorstwa, które odpowiedziały w dz. 1 "tak" w przynajmniej jednym z wierszy: A1, A2, D.

Współpraca w zakresie działalności innowacyjnej z innymi jednostkami, której poświęcony jest dział 4, oznacza aktywny udział we wspólnych projektach dotyczących działalności B+R i innych rodzajów działalności innowacyjnej. Współpraca taka może mieć charakter perspektywiczny i długofalowy i nie musi pociągać od razu za sobą bezpośrednich, wymiernych korzyści ekonomicznych dla uczestniczących w niej partnerów.

Zwykłego zamawiania prac u wykonawców zewnętrznych, bez aktywnego współudziału w ich realizacji, nie należy uważać za współpracę w zakresie działalności innowacyjnej.

Dział 5. Nabycie i sprzedaż (transfer) oraz korzystanie z technologii w 2007 r.

W **części A** zaznacza się poprzez wpisanie znaku "x" fakt dokonania zakupu lub sprzedaży nowych technologii.

Pojęcie **"technologia"** należy tu rozumieć w jak najszerszym znaczeniu tego słowa jako cały kompleks wiedzy, umiejętności, praktyki, wyposażenia i doświadczeń produkcyjnych.

Fakt nabycia technologii w kraju zaznacza się w **rubryce 3**, import z krajów Unii Europejskiej w **rubryce 5**, import z pozostałych krajów odpowiednio w **rubrykach 7, 9, 11 i 13**. Jeśli miała miejsce sprzedaż własnych technologii, w rubrykach **"sprzedaż"** wpisuje się znak X: w **rubryce 4** w przypadku sprzedaży w kraju, w przypadku eksportu odpowiednio w **rubrykach 6, 8, 10, 12 i 14**. Jeśli fakt zakupu/sprzedaży technologii nie wystąpił, należy wpisać znak X we właściwych wierszach w **rubryce 1 lub 2**.

W **części B** (wiersz 6) należy podać liczbę licencji (z wiersza 1 części A) sprzedanych przez przedsiębiorstwo w Polsce i za granicą: ogółem (rubr. 2) i według krajów sprzedaży wyszczególnionych w "główce" części A.

Przez **licencje** należy rozumieć uzyskanie uprawnień do wykorzystania obcych rozwiązań naukowo-technicznych oraz doświadczeń produkcyjnych, zarówno chronionych w całości lub w określonych częściach prawami wyłącznymi (patentami w przypadku wynalazków, prawami chronionymi w przypadku wzorów użytkowych itp.), jak i nie chronionych prawami wyłącznymi (*know-how* i tym podobne).

Dział 6. Wyposażenie w środki automatyzacji procesów produkcyjnych

W **dziale 6** wykazuje się ważniejsze środki automatyzacji procesów produkcyjnych, zainstalowane w wydziałach bezpośrednio produkcyjnych, w narzędziowniach oraz w innych wydziałach pomocniczych według stanu na koniec roku, bez względu na datę zainstalowania.

Maszyny i urządzenia **zainstalowane** są to maszyny i urządzenia znajdujące się w ewidencji środków trwałych przedsiębiorstwa oraz dzierżawione, które zostały oddane do eksploatacji i mogą służyć celom produkcyjnym. Maszyny i urządzenia znajdujące się w remoncie zalicza się do zainstalowanych.

W **wierszach 1 i 2** podaje się liczbę całych zainstalowanych linii produkcyjnych (technologicznych) automatycznych (wiersz 1) i linii produkcyjnych (technologicznych) sterowanych komputerem (wiersz 2), a nie liczbę maszyn wchodzących w skład danej linii technologicznej.

W **wierszu 7** podaje się liczbę komputerów (komputerów dużych, minikomputerów i mikrokomputerów) stosowanych do sterowania i regulacji procesami technologicznymi, kontroli procesów technologicznych, jak również do sporządzania dokumentacji technicznej.

W przypadku wystąpienia **znaczących różnic w stanie środków automatyzacji** w stosunku do roku poprzedniego należy załączyć odpowiednią informację wyjaśniającą.

- **Środki automatyzacji procesów produkcyjnych** - są to urządzenia (lub zestawy maszyn i urządzeń) wykonujące określone czynności bez udziału człowieka, stosowane w celu samoczynnego sterowania, regulowania urządzeń technicznych oraz kontrolowania przebiegu procesów technologicznych.
- **Linia produkcyjna (technologiczna) automatyczna** - jest to zbiór maszyn i urządzeń przystosowanych do wykonywania wielu operacji na przedmiocie pracy według kolejności technologicznej, z automatycznym cyklem pracy i automatycznym sterowaniem procesem technologicznym, przy pomocy mechanizmów sterowniczych konwencjonalnych, mechanicznych urządzeń sterowania automatycznego lub elektronicznych (bez sterowania komputerowego) łącznie z samoczynnym wykonywaniem czynności pomocniczych (np. samoczynne zamocowanie, zdjęcie przedmiotu pracy, samoczynne podnoszenie, przekazywanie półfabrykatów na następne stanowiska pracy itp.).
- **Linia produkcyjna (technologiczna) sterowana komputerem** - jest to linia technologiczna automatyczna, przy czym przebieg operacji na przedmiocie jest kompleksowo zaprogramowany i sterowany komputerem łącznie z samoczynnym ustaleniem optymalnych warunków przebiegu operacji i wymaganych parametrów.
- **Centrum obróbkowe** - jest to maszyna (urządzenie) automatyczna, przystosowana do wykonywania wielu operacji na przedmiocie pracy, przy czym sterowana jest programowo. Pracuje kolejno różnymi narzędziami, które zgromadzone są w magazynie narzędziowym, stanowiącym integralną część maszyny. Zamocowanie narzędzi odbywa się samoczynnie według kolejności przewidzianej programem obróbki.
- **Roboty i manipulatory przemysłowe** - są to urządzenia stanowiące zestaw środków realizujących samodzielnie manipulowanie materiałami, detalami i narzędziami, służące do automatycznego wykonywania w podstawowych procesach produkcyjnych funkcji ruchowych, mające sztywne lub swobodne programowanie zmian pozycji i kolejności operacji roboczych według jednej lub kilku osi ruchu i (lub) poruszania się po zadanej trajektorii. Do robotów i manipulatorów nie zalicza się urządzeń sterowanych ręcznie oraz automatów do produkcji części, automatów kopiujących oraz urządzeń do ciągłego ruchu i manipulowania materiałami sypkimi i płynnymi.
- **Komputery do sterowania i regulacji procesami produkcyjnymi** - są to jednostki stosowane do przygotowania dokumentacji technologicznej, sterowania, regulacji i kontroli przebiegu procesu technologicznego. Jeśli komputer stanowi integralną część maszyny lub linii produkcyjnej (technologicznej) nie jest traktowany jako odrębne urządzenie.

Przykłady innowacji*

Innowacje produkty

- *tworzywa sztuczne przyjazne dla środowiska
- *aparat fotograficzny w telefonie komórkowym
- *toster automatycznie odłączający się od prądu, gdy tosty są zrobione
- *laptop z wbudowanym radiem
- *margaryna redukująca poziom cholesterolu
- *jogurt zawierający nowe kultury bakterii
- *lodówka pobierająca mniej energii

Innowacje procesy

- *instalacja nowych lub ulepszonych technologii produkcji np. czujników na czas
- *ulepszanie produktów wspomagane komputerowo
- *digitalizacja procesów drukowania
- *używanie laserowych narzędzi tnących
- *automatyczny, elektroniczny system wymiany informacji pomiędzy dostawcami a klientami
- *wprowadzenie oprogramowania do identyfikacji optymalnej trasy dostawy
- *wprowadzenie oprogramowania dla księgowości, dokonywania zakupów itp.

* Źródło: *Oslo Manual, Third Edition 2005*